

ПРОМЕНЕТЕ В ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА:

ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ НА ПАЗАРА, СТАГНАЦИЯ В КЕВР

В скоростна процедура, траяла само 20 дни от датата на внасянето, Народното събрание прие промени в Закона за енергетиката *<https://parliament.bg/bg/bills/ID/157455>), които ще окажат значително въздействие върху сектора, а и върху всички нас като потребители на електро- и топлоенергия.

Най-значимата промяна е прекратяването на регулацията на цените за небитови потребители на електроенергия. От 1 октомври тази година те са длъжни да излязат на свободния пазар на електроенергия. Става дума за около 300000 малки фирми с годишно потребление ок. 4,5 ТВтч. Ние, от „Зелени закони“ приветстваме това развитие на електроенергийния пазар, но не можем да не отбележим и някои слабости на процеса на неговата либерализация.

На първо място промяната е направена в изненадващо кратки срокове. Това ще накара много стопански субекти да излязат неподготвени на един пазар, на който все още има значителни неясноти. Независимо че „пълната либерализация на пазара на електроенергия“ е сред правителствените приоритети, в управленската програма за 2017-21 г. не са посочени срокове за постигането ѝ, което поставя енергийните консуматори в неизгодната позиция да действат по спешност, както в случая. Това освен завишени разходи в периода на пренастройване от регулиран към либерализиран пазар, ги поставя в риск да попаднат в ръцете на некоректни търговци на електроенергия. Смятаме също, че текстът на § 15. (1) „В 30-дневен срок от влизането в сила на този закон крайните снабдителни изпращат уведомление до всеки небитов краен клиент за прекратяване снабдяването с електрическа енергия от 1 октомври 2020 г. на обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, в съответната лицензионна територия“, както и следващите го алинеи 2 и 3 не гарантират защитата на малките небитови потребители, които трябва да бъдат много сериозно подпомогнати за да извършат плавно прехода към свободен пазар. Ако това не се случи, заедно с досегашните проблеми, породени от кризата с Covid-19, някои от тях може да бъдат принудени да фалират.

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България. www.activecitizensfund.bg

Самата БНЕБ все още е в риск от манипулации, които могат да имат много тежки последици за малките играчи. Смятаме, част от процеса на либерализация трябва да бъде укрепването на капацитета на електроенергийната борса и нейната защита от недобросъвестни участници – било те търговци, производители или потребители на ел. енергия.

В тази връзка смятаме, че електронната платформа за информация за малките потребители, създадена с промените в ЗЕ (чл. 21, ал. 1, т. 27а, чл. 38и и чл. 38к), трябва да се администрира от БНЕБ, а не от КЕВР. Платформата е добра идея, но както отбелязваме по-горе, малкият бизнес се нуждае от по-сериозна подкрепа – включително административна и информационна, така че да не бъде натоварен с допълнителни проблеми паралелно с кризата с вируса Covid-19.

Що се отнася до промените в чл. 12, относно изискванията към членовете на КЕВР „да притежават добра професионална репутация и не по-малко от 5 години“ стаж в енергетиката или водоснабдяването и канализацията, както и изискването специално към председателя на КЕВР да притежава 5-годишен стаж „на ръководна длъжност в областта на енергетиката или в областта на водоснабдяването и канализацията“, смятаме че това са изисквания, които затвърждават зависимостите на членовете на Комисията от гилдийната и политическата конюнктура, имитират загриженост за професионализма на членовете и не гарантират независимостта на КЕВР, така както са заложиени в чл. 10, ал. 2 и 3 на ЗЕ.

Припомняме, че либерализацията на енергийните пазари е важна част от прехода към „зелена“ икономика и е от съществено значение да се извършва в интерес както на производителите, така и – в много по-голяма степен – на потребителите. В тази връзка е важно да се прекрати фаворизирането на „мръсната“ енергетика на пазара, а търговците на електроенергия да бъдат насърчавани да предлагат на клиентите си чиста енергия. Ролята на КЕВР също трябва да бъде преразгледана политически и законово в светлината на дългосрочните ползи за потребителите от „зелената сделка“ на ЕС.